
Dendrokronologisk undersøgelse af prøver udtaget fra stegeløe, Skregeli, Flekkefjord kommune, Vest-Agder, Norge

---

NNU Rapport 39 – 2019

Claudia Baittinger og Niels Bonde

Foto: CSC

Dendrokronologi

Nationalmuseet
Miljøarkæologi og Materialeforskning

Norge

Vest-Agder

Skregeli

Flekkefjord kommune

Gnr/Bnr: 116/1

Koordinater: 58.551151 N, 6.675295 E

Formål: Datering og opbygning af grundkurve

Indsendt af Fylkeskonservatoren i Vest-Agder og Nationalmuseet

Prøver udtaget af: Christoffer S. Christensen og Rolf Einar Huus

Undersøgt af: Niels Bonde og Claudia Baittinger

NNU j. nr.: A9625, august 2019.

Resultatet kan frit anvendes ved henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for yderligere oplysninger mm. Rapporten kan endvidere lastes ned fra hjemmesiden www.nnuweb.dk, under Dendrokronologi, Se endvidere Fylkeskonservatoren i Vest-Agders oversigt over dendrokronologiske undersøgelser <http://vaf.maps.arcgis.com>.

Stegeløe (nord)

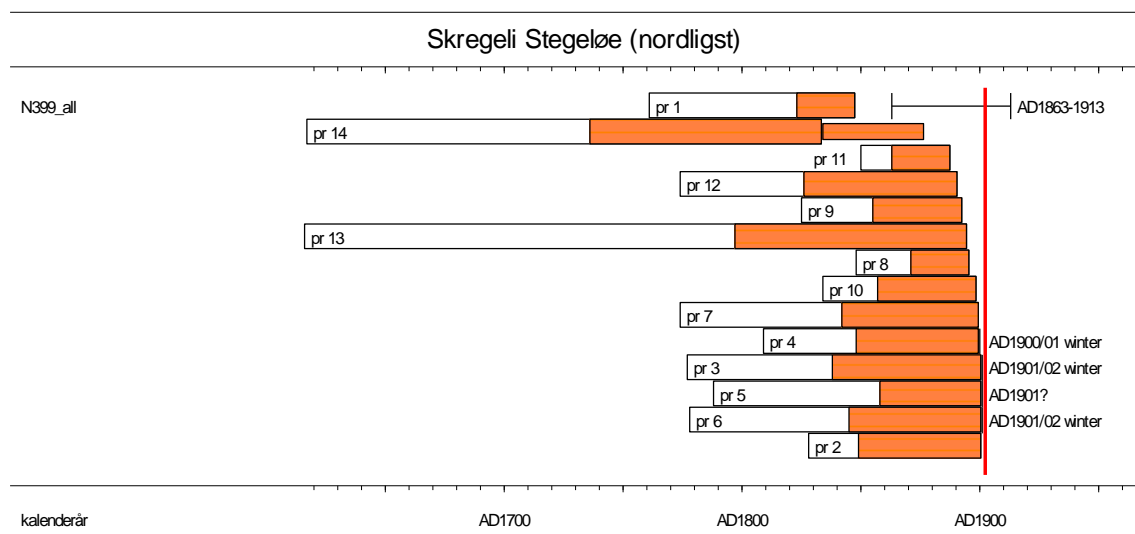
I alt er 14 prøver af fyrretræ (*Pinus sylvestris*) fra 14 **tømmerstykker** undersøgt. Alle er udtaget som boreprøver. Alle prøver er dateret.

Der er konstateret splintved på alle prøver, og "Waldkante" (træets sidstdannede årring) på fire prøver.

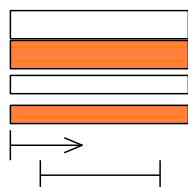
Antal årringe i prøverne varierer mellem 48 og 157.

For statistiske værdier / beskrivelse med mere vedrørende de enkelte prøver, se katalog.

Undersøgelsen viser, at seks prøver stammer fra træer, der er fældet omkring 1900-02. Fire af disse prøver har Waldkante bevaret, hvoraf to er fældet i vinterhalvåret 1901-02.

signatur

kernewood
splintved
kernewood ikke målt
splintved ikke målt
fældet efter
fældet mellem

Dateringsdiagram som angiver årringskurvernes indplacering på en tidsskala. Hvert rektangel repræsenterer en årringskurve. Den røde signatur er en tolkning!

Antallet af årringe i splintved hos fyrretræ kan variere voldsomt fra ca. 40 til ca. 90 eller flere, og tit er det mere end svært at identificere splintved. Dette gælder særligt, når det drejer sig om borekerner. Almindeligvis gælder, at antal årringe i splintved afhænger af træets egenalder. Jo flere årringe i kerneved, desto flere årringe i splintved. Et ungt træ (juvenil) har færre årringe i splintved end et modent - eller gammelt træ.

Tolkning: På det foreliggende grundlag antages det, at alle træerne, som prøverne stammer fra, er fældet nogenlunde samtidig.

Opførelsen af bygningen kan sættes til 1902 eller 1903.

Årringskurverne fra alle de daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve, N399M006, på 221 år, som dækker perioden 1616 - 1901.

Kryds-datering absolut

Årringskurverne er søgt dateret ved hjælp af relevante grund- og referancekurver for fyrretræ fra det sydlige Norge. (se tabel)

Referencer:

Anvendt splintstatistik for fyrretræ: 40 - 90

For t -værdi:

Baillie, M.G.L. & J.R.Pilcher, 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research. *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14.

Ved undersøgelsen er der, udover laboratoriets egne grund- og referencekurver, anvendt kurver, som er stillet til rådighed af Thomas S. Bartholin (Scandinavian Dendro) og Terje Thun (NTNU).

kurve	-	-	N399M006	
-	start	dates	AD1619	
-	dates	end	AD1901	
aam01 indland	AD1254	AD1744	3.67	N Aust Agder indenlands [Setesdal] 27 timber
aam02 kyst	AD1487	AD1837	5.48	N Aust Agder kystnær 18 timber
VA_2011_3	AD1223	AD1879	7.59	N Vest-Agder med Aaseral 316 timber
VAAaser	AD1353	AD1879	7.71	N Vest-Agder uden Aaseral 225 timber
N Aaseral NB02	AD1223	AD1857	3.16	N Aaseral 113 timber

Tabel: Absolut datering. t -værdier for kryds-datering med grund- og referencekurver. For t -værdier se Baillie & Pilcher, 1973.

Beregning af middelkurve

New mean sequence N399M006

Dated AD1616 to AD1901

Contains the following curves

n3990019.d dated AD1761 to AD1848 of type R 25 N
n3990029.d dated AD1828 to AD1901 of type R 52 N
n3990039.d dated AD1777 to AD1901 of type R 63 W
n3990049.d dated AD1809 to AD1900 of type R 52 W
n3990059.d dated AD1788 to AD1901 of type R 43 !
n3990069.d dated AD1778 to AD1901 of type R 56 W
n3990079.d dated AD1774 to AD1900 of type R 58 N
n3990089.d dated AD1848 to AD1896 of type R 25 N
n3990099.d dated AD1825 to AD1893 of type R 38 N
n3990109.d dated AD1834 to AD1899 of type R 42 N
n3990119.d dated AD1850 to AD1888 of type R 25 N
n3990129.d dated AD1774 to AD1891 of type R 65 N
n3990139.d dated AD1616 to AD1895 of type R 98 N
n3990149.d dated AD1617 to AD1834 of type R 98 N

Katalog over undersøgte prøver:

n3990019.d

A9625 Skregeli Stegeløe vestvæg bunnstok pr.1
Raw Ring-width PISY data of 88 years length
Dated AD1761 to AD1848
25 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 74.66 Sensitivity 0.29
Interpretation: AD1863-1913

n3990029.d

A9625 Skregeli Stegeløe S gavlf grind 1 beten pr.2
Raw Ring-width PISY data of 74 years length
Dated AD1828 to AD1901
52 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 126.92 Sensitivity 0.22
Interpretation: after AD1901

n3990039.d

A9625 Skregeli Stegeløe SØ hjørne grind 1 pr.3
Raw Ring-width PISY data of 125 years length
Dated AD1777 to AD1901
63 sapwood rings and winter bark surface
Average ring width 50.84 Sensitivity 0.30
Interpretation: AD1901 winter

n3990049.d

A9625 Skregeli Stegeløe øst sperreleie pr.4
Raw Ring-width PISY data of 92 years length
Dated AD1809 to AD1900
52 sapwood rings and winter bark surface
Average ring width 113.85 Sensitivity 0.24
Interpretation: AD1900 winter

n3990059.d

A9625 Skregeli Stegeløe øst sperreleie pr.5
Raw Ring-width PISY data of 114 years length
Dated AD1788 to AD1901
43 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 123.18 Sensitivity 0.23
Interpretation: AD1901?

n3990069.d

A9625 Skregeli Stegeløe vest sperreleie pr.6
Raw Ring-width PISY data of 124 years length
Dated AD1778 to AD1901
56 sapwood rings and winter bark surface
Average ring width 89.32 Sensitivity 0.24
Interpretation: AD1901 winter

n3990079.d

A9625 Skregeli Stegeløe vest sperreleie pr.7
Raw Ring-width PISY data of 127 years length
Dated AD1774 to AD1900
58 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 94.62 Sensitivity 0.25
Interpretation: after AD1900

n3990089.d

A9625 Skregeli Stegeløe øst grind 2 pr.8
Raw Ring-width PISY data of 49 years length
Dated AD1848 to AD1896
25 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 145.94 Sensitivity 0.17
Interpretation: after AD1896

n3990099.d

A9625 Skregeli Stegeløe vest grind 2 stav pr.9
Raw Ring-width PISY data of 69 years length
Dated AD1825 to AD1893
38 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 129.59 Sensitivity 0.17
Interpretation: after AD1893

n3990109.d

A9625 Skregeli Stegeløe vest grind 2 klampen pr.10
Raw Ring-width PISY data of 66 years length
Dated AD1834 to AD1899
42 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 129.06 Sensitivity 0.19
Interpretation: after AD1899

n3990119.d

A9625 Skregeli Stegeløe øst grind 2 klampen pr.11
Raw Ring-width PISY data of 39 years length
Dated AD1850 to AD1888
25 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 157.15 Sensitivity 0.19
Interpretation: after AD1888

n3990129.d

A9625 Skregeli Stegeløe grind 2 beten pr.12
Raw Ring-width PISY data of 118 years length
Dated AD1774 to AD1891
65 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 108.75 Sensitivity 0.23
Interpretation: after AD1891

n3990139.d

A9625 Skregeli Stegeløe øst grind 3 stav pr.13
Raw Ring-width PISY data of 280 years length
Dated AD1616 to AD1895
98 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 51.95 Sensitivity 0.29
Interpretation: after AD1895

n3990149.d

A9625 Skregeli Stegeløe vest grind 3 pr.14
Raw Ring-width PISY data of 218 years length
Dated AD1617 to AD1834
98 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 55.33 Sensitivity 0.27
Interpretation: after AD1834

FELTRAPPORT

BYGNINGSVERN FYLKESKONSERVATOREN I VEST-AGDER

Dendrokronologisk objekt:	Stegeløe (nordligst), Skregeli
Fylke:	VAF
Kommune:	Flekkefjord
Gnr/Bnr:	116/1
Prøvene tatt av:	Christoffer Snaprud Christensen, Rolf Einar Huus
Dato for prøvetaking:	6/2-2019
Koordinater	58'551151*N 6'675295*Ø

Prøve nr.	Etasje	Rom	Marg	Geit	Bast	Bark	Be. arb.	
1	1		Nei	Ja	Nei	Nei	Ja	Bunnstokk mellom grind 1 og 2 i vestvendt vegg
2	1		Nei	Ja	Nei	Nei	Ja	Beten i gavl mot sør, grind 1
3	1		Nei	Ja	Nei	Nei	Ja	Stav på sørøstlig hjørne, grind 1
4	1		Nei	Ja	Nei	Nei	Ja	Sperreleie mot øst mellom grind 1 og 2
5	1		Nei	Ja	Nei	Nei	Ja	Sperreleie mot øst mellom grind 2 og 3
6	1		Nei	Ja	Nei	Nei	Ja	Sperreleie mot vest mellom grind 1 og 2
7	1		Nei	Ja	Nei	Nei	Ja	Sperreleie mot vest mellom grind 2 og 3
8	1		Nei	Ja	Nei	Nei	Ja	Stav mot øst i grind 2
9	1		Nei	Ja	Nei	Nei	Ja	Stav mot vest i grind 2
10	1		Nei	Ja	Nei	Nei	Ja	Klampen mot vest i grind 2
11	1		Nei	Ja	Nei	Nei	Ja	Klampen mot øst i grind 2
12	1		Nei	Ja	Nei	Nei	Ja	Beten i grind 2
13	1		Nei	Ja	Nei	Nei	Ja	Stav mot øst i grind 3
14	1		Nei	Ja	Nei	Nei	Ja	Stav mot vest i grind 3